

Warszawa, dnia 28/12/ 2012 r.

**MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY**

Janusz Zaleski

DOP-OC.600.217.2012.MK

~~Pan Jan Rączka
Prezes Zarządu Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej~~

Szanowny Panie Prezesie,

Nawiązując do planów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie dofinansowania procesu sporządzania planów ochrony dla parków krajobrazowych, opracowywanych na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), poniżej przedstawiam moje stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Uprzejmie informuję, iż obowiązujące w Polsce regulacje prawne z zakresu ochrony środowiska nie przewidują efektywnych narzędzi dedykowanych ochronie krajobrazu jako samoistnej wartości. Wprawdzie parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu istnieją jako formy ochrony przyrody i obejmują znaczne tereny kraju – odpowiednio 8 i 22 procent powierzchni kraju, to jednak obowiązujące w ich granicach ograniczenia dają dalece umiarkowane możliwości ochrony krajobrazu. Parki krajobrazowe, tworzone kiedyś dla ochrony określonej cechy rodzimego krajobrazu, która da się zdefiniować i opisać, nie posiadają obecnie instrumentów dla tej ochrony oraz chronią w większym stopniu środowisko przyrodnicze niż krajobraz, i to w bardzo ograniczonym zakresie. Przedmiotowe obszary chronione oparte są na możliwości wprowadzenia w ich granicach zakazów spośród listy zakazów określonych ustawą. W praktyce jednak zakazy te w dużej mierze nie są w stanie wyeliminować lub znacząco ograniczyć rzeczywistych zagrożeń wartości, dla których obszar został utworzony. Zakazy te nie spełniają w pełni swojej funkcji, bowiem nie pozwalają na ochronę krajobrazu, ekspozycji widokowych, osi widokowych, charakterystycznych cech krajobrazu, brył architektonicznych itp. Nadmienić należy również, że istniejące regulacje, oparte na zakazach, nie dają żadnej pozytywnej możliwości wpływania na kształtowanie krajobrazu, chociażby poprzez wpływ na charakter architektoniczny i wizualny wprowadzanej zabudowy lub sposób wykonywania zabiegów związanych z gospodarką rolną. Możliwości takich nie dają także plany ochrony, które są ustanawiane dla poszczególnych parków krajobrazowych. Dokumenty te mają w praktyce bardzo ogólny charakter, a ustalenia do aktów planistycznych, zawarte w ich treści, nie spełniają w praktyce swojej funkcji w sytuacji nagminnego braku planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów parków. W konsekwencji dokumenty te nie niosą ze sobą istotnej wartości dodanej w zakresie ochrony krajobrazu, a ich zapisy nie mogą stanowić podstawy dla rozstrzygnięcia w przedmiocie uzgadniania projektów decyzji o ustaleniu warunków zabudowy.

Obecny stan jakości regulacji prawnych, odnoszących się do ochrony krajobrazu, musi w konsekwencji prowadzić do pogorszenia stanu zasobu jakim jest krajobraz. Pozostawienie tychże regulacji w obecnym kształcie w sytuacji zwiększonych możliwości inwestycyjnych społeczeństwa oraz wzmożonych potrzeb w zakresie inwestycji publicznych oznacza zgodę na dalszą utratę istniejących zasobów krajobrazu ze wszystkimi tego konsekwencjami. Dlatego też, mając na uwadze słabości systemu ochrony krajobrazu w Polsce, podjęto decyzję o konieczności zmiany regulacji prawnych w tym zakresie, m.in. poprzez zmianę formuły funkcjonowania parków krajobrazowych. Założeniem jest, aby priorytetem w granicach parku była ochrona krajobrazu, nie zaś przyrody, jak ma to miejsce obecnie. Ochrona krajobrazu powinna być realizowana w oparciu o dokument planistyczny, który będzie określał m.in. cechy krajobrazów danego parku oraz cele ochrony tych krajobrazów. Akt taki powinien także wskazywać działania, których podjęcie jest niezbędne dla osiągnięcia założonych celów.

Mając na uwadze słabości aktualnego systemu ochrony krajobrazu w Polsce, planowane w niedalekiej przyszłości zmiany prawa w tym zakresie, a także konieczność racjonalnego wydatkowania środków publicznych, stoję na stanowisku, iż dofinansowywanie przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zadań związanych z opracowywaniem projektów planów ochrony dla parków krajobrazowych powinno być w chwili obecnej wstrzymane. Pozwoliłoby to na uniknięcie sytuacji przeznaczania dużych środków finansowych na sporządzanie planów, których efektywność i użyteczność wydaje się wysoce dyskusyjna, a ponadto, które mogą wyekspirować po wejściu w życie nowych przepisów dotyczących ochrony krajobrazu.

Z poważaniem
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY

Janusz Zakoski

Do wiadomości:

Marszałkowie Województw